

Türkiye USD bazlı zenginleşiyor

Ferda Besli

ferda.besli@besfin.com

21 'inci açıklanan OVP rakamlarına göre 2026-2028 arasında ülkemizde kişi başı gelir sırasıyla 18.621, 19.710 ve 20.987 USD olacak. Kişi başı gelirde dünya ortalaması 2025 yılı için tahmin 14.210 USD. 2026 yılında %3 büyüme Türkiye ile karşılaştırdığımızda ülkemizdeki kişi başı gelir dünya ortalamasının %27 üzerinde olacak. Esas fark 2028 yılında olacak ve aradaki fark %35'e çıkacak. Avrupa Birliği'nde ise ortalama 43.145 USD 2025 için. Veri analizini biraz daha derinleştirirsek ortaya daha ilginç sonuçlar çıkıyor. TÜİK verilerine göre ülkemizde yaşayan ilk %20'lik kesim GSMH'nin %6,3'ünü, İkinci %20'lik kesim GSMH'nin %10,4'ünü, üçüncü %20'lik kesim GSMH'nin %14,6'sını, dördüncü %20'lik kesim GSMH'nin %20,7'sini ve beşinci %20

'lik kesim GSMH'nin %48,1'ini alıyor.

Beşinci %20'lik kesim, 2026 tahmini olan 1,658 milyar USD GSMH'nin gelir dağılımında bir değişiklik olmaz ise %48,1'ini yani 797,5 milyar USD'yi alacak. 2026 nüfus tahminlerine göre %20'lik kesim 17,3 milyon kişi. 797,5 milyar USD'yi 17,3 milyon kişiye böler isek kişi başı gelir 46.100 USD olarak ortaya çıkmaktadır. Bu rakam Avrupa Birliği'nin kişi başı gelir ortalamasının %5 üzerinde. Ortalama hane halkının üç kişilik olduğu verisiyle her aileye yıllık 138.300 USD girmektedir. Bu verilere göre ülkemizde yaşayan 17,3 milyon insanın gelir ortalaması Fransa ile eşit, İtalya'dan %13 daha iyi. Kişi başı gelir Yunanistan'da 24.752 USD, Macaristan'da 23.311 USD, Polonya'da 25.022 USD, İspanya'da 36.192 USD ve Portekiz'de 28.845 USD. Bu verilerin etkilerini pazarda da gözlemliyoruz. Bir yandan pazarda sıkıntı var derken bir yandan hızlı kesilmekle beraber devam eden tüketim harcamaları, esasında ülkemizin dinamiklerini gösteriyor. İş dünyası bu dinamiklere göre hedef müşteri ve iş modelini tasarlamalıdır. Dördüncü %20'lik bölümünü de bu gelir grubuna eklersek o zaman kişi sayısı 34,5 milyon ve kişi başı gelir 33.350 USD olup birçok Avrupa ülkesinin orta-

Bize göre rekabet gücümüzü USD/ TL kurundan daha fazla etkileyen, ülkemizde USD bazlı kişi başı maliyetlerin artması.

lamasının üzerinde. Yine OVP'de 2026 tahminleri gerçekleşirse ülkemizin Meksika'yı geçerek dünyanın 15. ülkesi olma ihtimali var. Sayın Trump'ın koyduğu gümrük vergileri nedeniyle Meksika ekonomisinin biraz hız keseceğini düşünüyoruz.

Bu verilerin arkasında;

- 1- Büyüme,
- 2- Enflasyon
- 3- USD/TL kuru yatmaktadır.

2026 yılında %3,8 büyüyeceğiz ve hedef enflasyon %16. USD bazlı geliri artıran temel veri kur. 2026-2028 OVP'ye göre hesapladığımız ortalama kur, sırasıyla 46,6, 50,7 ve 53,7'dir. Bu verilere dayanarak 2026-2028 yıl sonu için hesapladığımız USD/ TL kuru sırasıyla 49,2, 52,2 ve 55,2 TL'dir. 2025 için tahminin 44 TL olduğunu varsayarsak 2026'da TL %12

değer kaybedecek. 527 milyar brüt dış borç ve reel kesimin 187 milyar USD açık pozisyonu bizce en önemli risklerin başında geliyor.

Bize göre rekabet gücümüzü USD/ TL kurundan daha fazla etkileyen, ülkemizde USD bazlı kişi başı maliyetlerin artması. ISO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu verilerine göre 2024 yılında kişi başı gider 2.350 USD olup 2025 ve 2026 yılında toplamda en az %10 daha artacağını tahmin ediyoruz. Zaten 2026 yılında kişi başı aylık gelir 1.500 USD'yi geçecek. İlk sekiz ayda %50-50 USD-EUR kur sepeti TL karşısında %24 değer kazanırken enflasyon ilk sekiz ayda TÜFE'de %19,8, ÜFE'de ise %18,97 oldu. İhracat ve turizm gelirlerimizin Euro olduğu gerçeğiyle 2025 yılında TL'nin değer kazandığını söylemek mümkün değil.

Sonuç olarak, USD bazlı verilere göre ülkemizin dünya ekonomisi içindeki payı yükseliyor. Sanayi sektörünün payı %18,7'e geriledi ve hizmet sektörünün payı artıyor: %67. Ülkemizde artık emek ve kura dayalı bir rekabet stratejisinin kazanma olasılığı yok. Seçeneğimiz kalmadı. Teknoloji (son OVP'de en çok tekrarlanan 4. kelime), İnovasyon, tasarım, dijital ve yeşil dönüşüm iş modelimizin ana parçası olmak zorunda. Yapmazsak kaybedeceğiz.

İSO YÖNETİMİ'NDEN MÜSİAD'A TEBRİK ZİYARETİ

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Yönetimi,
geçtiğimiz mayıs ayında göreve başlayan
Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği
(MÜSİAD) Genel Başkanı Burhan Özdemir ve
yeni yönetimini ziyaret ederek tebriklerini ilettiler.

MÜSİAD Genel Merkezi'nde gerçekleşen ziyarette İSO Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı **İrfan Özhamaratlı**, İSO Sayman Üyesi **Sultan Tepe** ile Yönetim Kurulu Üyeleri **İnan Altınbaş**, **Hüseyin Çetin** ve Dr. **Faruk San** da hazır bulundu.

"Kaynakları verimli kullanmalıyız"

İSO Başkanı **Erdal Bahçivan**, MÜSİAD'ın Türkiye ekonomisindeki etkin rolüne dikkat çekerek şunları söyledi:

"MÜSİAD, kapsadığı iş dünyası ve hazırladığı raporlarla ülkemizin en önemli sivil toplum kuruluşlarından biri. Biz İSO olarak sahadaki gelişmeleri takip edebilmek için iş dünyasını temsil eden kuruluşlarımızla yakın iletişim içindeyiz. Türkiye'nin kaynak problemi yok, kaynakları doğru kullanamama problemi var. Eğitimden gelir dağılımına kadar her alanda kaynaklarımızı daha verimli kullanmalıyız. Vergi reformu çalışanların üzerinde ciddi bir yük olmaktan çıkarılmalı, bu alanda mutlaka kapsamlı bir reform yapılmalı."

Bahçivan ayrıca, Türkiye'nin insan kaynağından teknolojiye kadar geleceğe uygun bir planlama yapması gerektiğini belirterek, "Bugünün değil, 20-30 yıl sonrasının iş gücünü planlamalıyız. Bunu da kurumlar arası iş birliğiyle hayata geçirebiliriz" dedi.

Özdemir: "Geleneksel sektörlerdeki istihdamı göz ardı edemeyiz"

MÜSİAD Genel Başkanı Burhan Özdemir ise ziyaretten duyduğu memnuniyeti dile getirerek, **"İSO, sanayinin** can damarı olan bir şehrin odası. Tecrübelerinden yararlanmak isteriz. Vergi reformu, çalışanların vergi yükü ve aile destek reformu gibi konularda komisyonlarımız çalışmalar yürütüyor. Ayrıca Milli Eğitim Bakanlığı ile meslek liseleri konusunda önemli bir projemiz olacak" dedi.

Özdemir, Türkiye'de geleneksel sektörlerde yönelik yaklaşımı eleştirerek şu değerlendirmeyi yaptı:

"Katma değerli ürün, sosyolojik altyapımıza ne kadar dokunuyorsa o kadar değerlidir. Geleneksel sektörlerimizde yüzbinleri bulan istihdam var. Bu alanlara olumsuz yaklaşmak logaritmik bir etki yaratır. Türkiye'nin bu istihdamı ikame edecek bir perspektifi henüz yok. Bu oluşturulmadan böyle bir yaklaşımı doğru bulmuyoruz."

Ortak projeler vurgusu

Ziyarette, Türkiye'nin ekonomik hedeflerine ulaşabilmesi için **sanayi** ve ticaret alanında iş birliğinin güçlendirilmesi gerektiği vurgulandı. Özellikle yerli üretim ve ihracatın artırılması, **sanayi** altyapısının güçlendirilmesi, üniversite-**sanayi** iş birliklerinin geliştirilmesi, mesleki eğitimin saygın bir konuma taşınması ve girişimcilik ekosisteminin desteklenmesi öncelikli başlıklar arasında yer aldı.

ENERJİ, VERGİ, İHRACAT VE GENÇLİK

Türkiye ekonomisinde her hafta karşımıza çıkan gelişmeler, üretim gücünü ve yatırım iklimini doğrudan etkileyen bir bütünün parçaları. Enerjiden ihracata, vergi politikalarından gençlerin teknolojiye ilgisine kadar geniş bir yelpazede yaşanan değişimler, **sanayinin** geleceğini şekillendiriyor. Bu haftaki tabloya baktığımızda ise birkaç başlık özellikle öne çıkıyor.

Doğal Gazın Yükselen Önemi

Son on yılda doğal gaz üretiminin dünyada en hızlı artan enerji kaynağı haline gelmesi, enerjide bağımlılığın **sanayinin** en kırılgan noktası olduğunu bir kez daha ortaya koyuyor. Türkiye, üretim maliyetlerini düşürmek ve rekabet gücünü artırmak istiyorsa enerjideki bu küresel değişime kayıtsız kalamaz. Yerli kaynakların yanı sıra doğru fiyat politikalarıyla doğal gazın **sanayide** daha etkin kullanılması kritik önemde.

Vergide Sıkı Denetim

Vergi Denetim Kurulu'nun yüksek gelir gruplarına yönelik başlattığı gözetim programı da önemli bir adım. Gelir beyanı yapmayan ya da beyanıyla yaşam standardı uymayan on bin büyük şirket ortağının mercek altına alınması, 15 milyar liralık bir farkı ortaya çıkardı. **Sanayici** ve yatırımcı zaten ağır bir maliyet yüküyle boğuşurken, adaletli bir vergi düzeni iş dünyasında güveni artırır. Kayıt dışıyla mücadele, sadece devletin değil, düzenli vergisini veren herkesin lehine.

Yatırım Programı ve **Sanayi**

2026-2028 yatırım programında stratejik sektörlerle öncelik verilmesi dikkat çekici. Kamu kaynaklarının etkin kullanımı ve özel sektörün yönlendirici rolünün vurgulanması yerinde bir yaklaşım. Ancak kağıt üzerindeki planların sahada sonuç verebilmesi için bürokrasinin azaltılması ve projelerin hızla hayata geçirilmesi şart. Türkiye **sanayisinin** zamana değil, hızlı çözümlere ihtiyacı var.

Avrodan Gelen Nefes

Euronun dolar karşısında güçlenmesi ihracatçımız için avantaj yarattı. Avrupa Birliği'ne yapılan ihracatın toplamın neredeyse yarısını oluşturduğu düşünüldüğünde, parite farkı ciddi bir gelir artışı sağlayabilir. Ancak kısa vadeli döviz dalgalanmalarına yaslanmak yerine, ihracatın kalitesini ve çeşitliliğini artırmak kalıcı bir fayda getirir.

Alüminyumda Dünya Sahnesi

Türk alüminyum sektörü, yüksek katma değerli ürünlerle

dünya pazarında kendini kanıtlamaya başladı. Bu gelişme, Türkiye'nin diğer sektörleri için de yol gösterici bir örnek oluşturuyor. Eğer her sektörde katma değeri yüksek üretimi esas alırsak, yalnızca ihracat rakamlarını değil, ekonomik direncimizi de artırabiliriz.

OSTİM'in Açılımı ve İş Birlikleri

OSTİM'in Özbekistan'daki projeleri, Türk **sanayisinin** bölgesel bir oyuncu olma yolunda ilerlediğini gösteriyor. Bu tür adımların yalnızca ticari değil, diplomatik ve kültürel boyutu da var. Türkiye'nin dış pazarlarda kalıcı olabilmesi için **sanayi** yatırımlarının sürdürülebilirliği büyük önem taşıyor.

Mevzuatın Öngörülebilirliği

Ankara **Sanayi Odası**'nda tartışılan ihale mevzuatı değişiklikleri, yatırım kararlarının uzun vadeli planlanabilmesi açısından kritik. Mevzuatın öngörülebilirliği sağlanmadığı takdirde en iyi yatırım programı bile rafta kalabilir.

Tarımda Teknoloji Üssü: Antalya Tarım Teknokenti

Cumhurbaşkanlığı kararıyla Batı Akdeniz Teknokenti Teknoloji Geliştirme Bölgesi'nin (TGB-2) ek alanı olarak ilan edilen Antalya Tarım Teknokenti, 1.100 dekar alanda tarım teknolojilerine odaklanacak. Su verimli üretim sistemlerinden yapay zekâ tabanlı çözümlere kadar geniş bir yelpazede çalışmalar yürütülecek. Antalya'nın örtüaltı üretim merkezi kimliği, bu yatırımı stratejik hale getiriyor. Üniversite, **sanayi** ve girişimcileri aynı platformda buluşturacak bu teknokent, Türkiye'nin tarımsal rekabet gücünü artıracak ve Antalya'yı tarım teknolojilerinde dünya ligine taşıyacak.

MÜSİAD Genel Merkezi'nde Gerçekleşen Ziyarette, İSO Başkanı Erdal Bahçıvan

Türkiye'nin kaynak sorununun olmadığını, ancak kaynakların doğru kullanılmadığını vurguladı. Vergi reformunun çalışanların üzerindeki yükü hafifletmesi gerektiğini belirten Bahçıvan, uzun vadeli iş gücü planlamasının da önemine dikkat çekti. MÜSİAD Genel Başkanı Burhan Özdemir ise geleneksel sektörlerdeki istihdamın önemini hatırlatarak, bu alanların ihmal edilmesinin ciddi toplumsal sonuçlar doğurabileceğini ifade etti. Her iki kurum da **sanayi** ve ticaretle iş birliğinin güçlendirilmesi, yerli üretimin artırılması, mesleki eğitimin geliştirilmesi ve girişimcilik ekosisteminin desteklenmesi konusunda ortak görüş bildirdi.